

Rumeenia Vabariigi ELi liikmeks saamise taotlus

Euroopa Parlamendi resolutsioon Rumeenia taotluse kohta astuda Euroopa Liidu liikmeks (2005/2028(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liiduga ühinemise taotlust, mille Rumeenia esitas 22. juunil 1995;
 - võttes arvesse komisjoni 1997. aasta arvamust Rumeenia taotluse kohta Euroopa Liiduga ühinemiseks;
 - võttes arvesse komisjoni korrapäraseid aruandeid edusammude kohta, mida Rumeenia on aastatel 1998–2004 liikmeks saamise teel teinud, ja komisjoni strateegiadokumendi laienemisprotsessi käigus tehtud edusammude kohta (KOM(2004)0657 – C6-0150/2004)¹;
 - võttes arvesse 16. ja 17. detsembri 2004 Brüsseli Euroopa Ülemkogu järeldusi;
 - võttes arvesse kõiki varasemaid laienemisprotsessi algusest kuni siiani vastu võetud resolutsioone ja tehtud raporteid;
 - võttes arvesse Rumeenia Euroopa Liiduga ühinemise lepingu projekti;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi presidendi ja komisjoni presidendi vahelist kirjavahetust Euroopa Parlamendi täieliku kaasamise kohta iga ühinemislepingu kaitseklausli rakendamise võimaliku kaalumise korral;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse välisasjade komisjoni raportit ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust (A6-0077/2005);
- A. arvestades, et meie ühine eesmärk on valmistada ette nii hästi kui võimalik Rumeenia ühinemist Euroopa Liiduga;
- B. arvestades, et selle eesmärgi saavutamiseks tehtud jõupingutused peavad ühitama ametiasutuste poliitilise tahte ja mobiliseerima Rumeenia sotsiaalmajanduslikud jõud, keda Rumeenia ühiskond laialdaselt toetab;
- C. arvestades, et Rumeenias ühinemiseks tehtud reformide ulatus on märkimisväärne, võttes arvesse suurt mahajäämust, mis tuli teha tasa majanduslikus, ühiskondlikus ja poliitilises plaanis;

¹ ELTs veel avaldamata.

- D. arvestades, et tohutuid jõupingutusi, mida Rumeenia on teinud üleminekuperioodil, tuleb tingimusteta tunnustada; arvestades, et enne kõike on see riigi rahva teene, kuna nad on täiesti etteaimamatut poliitilist ja majanduslikku reformi erakordselt kannatlikult talunud;
- E. arvestades, et ühinemise väljavaated käivitasid muutused, mis koondasid riigi poliitiliste jõudude enamiku, viimaks ellu sama projekti, millest sai Rumeenia strateegiline eesmärk;
- F. arvestades, et Rumeenia tehtud edusammud võimaldasid lõpetada ühinemisläbirääkimised, kuid et nii enne kui ka pärast ühinemist tuleb jätkata jõupingutusi komisjoni 2004. aasta eduaruandes ja Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2004. aasta viimases resolutsioonis¹ kirjeldatud olemasolevate puudujääkide leevendamiseks, eelkõige õigus- ja siseasjade valdkonnas, mis puudutab võitlust korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevusega ning piirikontrolli, samuti konkurentsi valdkonnas, mis puudutab riigiabi, ning ka keskkonna valdkonnas, mis puudutab õigusaktide vastuvõtmist kõikides sektorites ja horisontaalsete õigusaktide ühtlustamist;
- G. arvestades, et kui neid jõupingutusi tehakse, peaks Rumeenia olema võimeline täitma ettenähtud ajakava kohaselt 2007. aastal kohustusi, mis ta läbirääkimiste käigus võttis, ning võtma enda peale kohustusi, mis on seotud Euroopa Liidu liikmeks saamisega;
1. tervitab 16. ja 17. detsembri 2004. aasta Euroopa Ülemkogu otsust lõpetada ühinemisläbirääkimised Rumeeniaga, tehes lõpu neli aastat kestnud läbirääkimistele ja mitmeaastastele ettevalmistustele, mis on oluliselt muutnud riigi sotsiaalpoliitilist, majanduslikku ja kultuurilist olukorda, võimaldades käivitada muutused ja progressi;
 2. rõhutab, et võimalus ühineda liiduga on olnud võimas reformidele innustaja ja Rumeenia tehtud jõupingutused on aidanud kaasa riigi moderniseerimisele ja demokraatlikumaks muutmisele, kuid see protsess pole kaugeltki läbi;
 3. rõhutab valitsusväliste organisatsioonide ja teiste kodanikuühiskonna osalejate hindamatut rolli alates 1990. aastast Rumeenia demokratiseerimisprotsessis, korruptsioonivastases võitluses, ajakirjandusvabaduse kaitsmisel ja sõltumatu kohtusüsteemi edendamisel;
 4. tõdeb rahuldustundega, et majanduse ja selle struktuuride ümberkujundamise protsess, mis algas 1997. aastal, on viinud tänu suurtele struktuurireformidele majandusliku suutlikkuse olulise paranemise ja elujõulise turumajanduse loomiseni; arwab siiski, et makromajanduslikku stabiilsust tuleb veel tugevdada, et Rumeenia võiks vastu astuda liidusisesele konkurentsisurvele ja turujõududele; palub Rumeenia ametiasutustel jätkata jõupingutusi eelarve puudujäägi ohjeldamiseks, kui riik tahab saavutada oma eesmärged inflatsiooni ja jooksevkontode defitsiidi vähendamise alal, ning julgustab Rumeenia ametiasutusi jätkama erastamis- ja ümberkorraldusprotsessi, eelkõige terasetootmissektoris;
 5. meenutab, et ühinemisläbirääkimiste käigus võetud kohustuste täitmiseks ja ühinemiskriteeriumidele vastamiseks nii, et Rumeenia võiks saada liidu liikmeks

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2004)0111.

ettenähtud ajakava kohaselt, s.o 2007. aastal, peab ta tegema kõik jõupingutused, et leevendada komisjoni viimases eduaruandes ja Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2004. aasta resolutsioonis välja toodud puudujääke;

6. peab selles kontekstis eriti oluliseks:

- haldus- ja kohtureformi tõhusat rakendamist, et riiklikud haldusorganid ja kohtuasutused toetaksid teineteist vastastikku ning töötaksid tõhusalt, läbipaistvalt ja sõltumatult; vajadust piirata rohkem "kiirmääruste" kasutamist;
- vajadust jätkata võitlust korruptsiooniga, eelkõige korruptsiooniga kõrgel tasemel, mis õõnestab vaatamata hiljuti tehtud jõupingutustele edasi riigi sotsiaalmajanduslikku ja poliitilist elu, viies alla Rumeenia maine rahvusvahelises kogukonnas;
- vajadust tagada ELi tulevaste välispiiride ja rändevoogude kontrolli ning takistada inimkaubandust ja salakaubandust;
- vajadust tagada meedia täielik sõltumatus ja piiranguteta sõnavabadus;
- kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tugevdamist, et tagada *acquis'* sobiv kohaldamine sellel tasandil; "hea halduse" ja halduskultuuri ning eetiliste põhimõtete järgimise edendamist avalikus halduses;
- vähemuste austamine, tunnustamine ja toetamine, et kõrvaldada igasugune vähemustevastane vägivald ja diskrimineerimine;
- 1. jaanuaril 2005 jõustunud laste kaitset käsitlevate õigusaktide kohaldamist, samuti kiiret vajadust leida lahendus rahvusvahelistele lapsendamise juhtumitele ja parandada tunduvalt puuetega inimeste ja psühhiaatriahaiglates ravil olevate inimeste olukorda;
- uue riigiabi seaduse õiget ja läbipaistvat kohaldamist ning ranget kontrolli selle abi üle Rumeenia Konkurentsinsidukogu poolt vastavalt Euroopa lepingule ja kohustustele, mis Rumeenia on läbirääkimiste käigus võtnud;
- täiendavaid jõupingutusi keskkonnakaitse valdkonnas, mis nõuavad sobiva suurusega investeeringuid ja suuremat valvsust tööstusliku saastamise ohtude ning jäätmekäitluse, reovee puhastamise, keemiliste ainete ja geneetiliselt muudetud organismide suhtes;

7. märgib samuti, et vaatamata Rumeenia stabiilsele ja mingil määral prognoositavale tööstuspoliitikale, on tema haldussuutlikkus puudulik ning takistab asjakohaste tööstusmeetmete rakendamist; sama kiireloomuline on vajadus kaotada investeeringuid takistavad struktuurilised tegurid, nagu liigne bürokraatia ja ebastabiilne seadusandlik keskkond; lisaks on väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks tõhusa strateegia tagamise eeltingimuseks institutsioonide loomine;

8. leiab, et kiirelt tuleb tagada energiavarustuse kindlus, kuna ebatõhusate küttesüsteemide kasutamise lõpetamine ning mittetulusate söekaevandustega tegelemine on jätkuvalt

tõsised väljakutsed, mis eeldavad sotsiaalseid meetmeid tööhõive probleemide lahendamiseks;

9. tervitab asjaolu, et Rumeenia uus valitsus on võtnud oma peamiseks eesmärgiks ajakirjandusvabaduse ja meedia sõltumatuse tagamise ning märgib rahulolevalt, et valitsus on selgelt teatanud valikulise riikliku reklaami lõpetamisest, mida seni kasutati meediakanalite poliitiliseks järelevalveks, samuti koostöös meedia esindajatega uue seadusandluse koostamisest, mis võimaldaks luua läbipaistva ja kindla süsteemi;
10. võtab teadmiseks Rumeenia uue valitsuse ambitsioonika kava ning tervitab tema otsust kiirustada tagant ühinemiseks tehtavaid ettevalmistusi ja süvendada reforme, mille eesmärk on parandada Rumeenia kodaniku heaolu ja elukvaliteeti;
11. tervitab positiivset arengut Rumeenia hariduses, sealhulgas mustlaste laste seas (koolid, infrastruktuur ja vahendid), ning soovib tungivalt Rumeenia ametivõimudel asetada tegevus selles valdkonnas jätkuvalt tähtsale kohale, parandades eelkõige õpetajate kutsekvalifikatsioone ja tasustamist;
12. tõdeb, et vaatamata edusammudele, mis on tehtud võitluses sotsiaalse tõrjutusega, samuti sotsiaalkaitset käsitlevate õigusaktide alal, tuleb kahekordistada jõupingutusi, mida tehakse vaesuse vähendamiseks ning riigi majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks, mis on veel nõrk;
13. tervitab asjaolu, et Rumeenia allkirjastas "Mustlaste kaasamise aastakümne deklaratsiooni", ja tunnustab Rumeenia pühendumust mustlaste lõimimisele, millest annab tunnistust diskrimineerimisvastase õigustiku vastuvõtmine, kuid soovib võtta tõhusamaid meetmeid tegelemaks segregatsiooniga hariduses, õpilaste valedel põhjustel vaimsete puuetega laste kooli paigutamise ja koolist välja viskamise, tervishoiu, avalike- ja sotsiaalteenuste puudulikkusega, kõrge tööpuudusega, halbade elamistingimustega, samuti peab oluliseks mustlaste kogukonna aktiivset kaasamist nende eesmärkide saavutamisel;
14. märgib, et vaatamata vähemuste kaitse üldist paranemist tuleb võtta täiendavaid meetmeid ungari vähemuse kaitse tagamiseks, järgides lähimuse ja "iseenda valitsemise" põhimõtteid;
15. toetab komisjoni tema töös Rumeenia poolt läbirääkimiste käigus võetud kohustuste täitmisel tehtavate edusammude hoolikalt jälgimisel; leiab, et see kontroll vajalik ja tõhus vahend, mis aitab teha kindlaks vajakajäämised ning leida võimalikult kiiresti lahendusi, mobiliseerides kõik vajalikud jõupingutused, mis puudutab nii inimressursse kui ka rahalisi vahendeid; palub komisjonil jälgida, et erinevate rahastamisvahendite (PHARE, SAPARD, ISPA) kaudu antav abi oleks nii sobiv ja tõhus kui võimalik;
16. soovib tungivalt Rumeenia ametivõimudel kehtestada selged ja tulevikku arvestavad nõuded geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta, mis tagaksid, et liitumishetkel ei teki vastuolu ühenduse geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimist puudutava õigustikuga;
17. rõhutab, et toiduhügieeni puudutava ühenduse uue õigustiku kohaldamise eesmärgiks on vaid tarbijate kaitsmine ning toidu kvaliteedi tagamine, seega ei tähenda see

toiduainetööstuse tahtlikku struktuurilist koondumist; ergutab Rumeenia valitsust kasutama SAPARDi vahendeid toodete mitmekesistamiseks ja detsentraliseeritud, kõrge kvaliteediga toiduainete tootmiseks;

18. loodab, et ühise kalanduspoliitika ellurakendamiseks kõikides piirkondades saavad need, kes haldavad või töötavad selles sektoris, teha vajalikud ettevalmistused vajalike inimressursside ja rahaliste vahendite tagamiseks, eelkõige SAPARD-programmi eesmärkide saavutamiseks;
19. rõhutab, et Rumeenia ja komisjon peavad liitumiseelse rahastamise ja struktuurifondidest toetuse saamiseks strateegilise raamistiku prioriteete paika pannes kiiresti assigneerima vajalikud vahendid psühhiaatriaahaglate patsientide elamistingimuste ja ravivõimaluste parandamiseks;
20. väljendab muret keskkonda puudutavate peatükkide läbirääkimistel kehtestatud pikaajaliste üleminekuperioodide pärast, ja kutsub komisjoni ning Rumeenia ametivõime üles võtma meetmeid haldussuutlikkuse märkimisväärses parandamiseks keskkonnaval; samuti kordab taas oma muret Rosia Montana kullakaevanduse projekti pärast ja nõuab täieliku keskkonnamõju hinnangu koostamist, et hinnata kaasnevaid riske, eriti võimalikku tsüaniidireostust ning kaevanduse sulgemisele järgnevaid taastamismeetmeid;
21. jätkab Rumeenia liitumiseni Euroopa Liiduga 2007. aasta jaanuaris viiva protsessi jälgimist ja soovib, et komisjon teavitaks Euroopa Parlamenti korrapäraselt sellest, millises ulatuses Rumeenia ametivõimud täidavad ühinemislepingu raames võetud kohustusi, pöörates erilist tähelepanu korruptsioonivastasele võitlusele, keskkonnale, justiits- ja siseküsimustele ning konkurentsile; rõhutab, et Euroopa Parlament tunnustab Rumeenia ühinemislepingut tingimusel, et nõukogu ja komisjon kaasavad Euroopa Parlamenti täielikult otsuste tegemisse, kui see puudutab ühinemislepingus sisalduvate kaitseklauslite võimalikku kohaldamist Rumeenia ühinemise suhtes;
22. juhib tähelepanu asjaolule, et võimalikku kaitseklausli kasutamist ei tule pidada sanktsiooniks, vaid mehhanismiks, mille eesmärgiks on anda Rumeeniale aega, mida tal on vaja enese ettevalmistamiseks, et ühineda siseturuga, põhjustamata probleeme ei enesele ega ühenduse poliitikale, sest nende korralik toimimine on ühenduse kõikide liikmesriikide ja kandidaatriikide huvides ning sellel on otsene mõju kodaniku käekäigule;
23. on veendunud, et Rumeenia ühinemine liiduga toob Euroopa integratsiooni selle kultuurilises ja poliitilises mõõtnes kaasa tõelise lisandväärtuse, eelkõige seoses jõupingutustele, mis tehakse Balkani piirkonna stabiilsuse saavutamisel ja Euroopa uue naabruspoliitika valdkonnas;
24. märgib, et ühinemise edukus sõltub suurel määral ühineva riigi kodanike toetusest ja pühendumusest; julgustab seega Rumeenia riigiasutusi ja valitsusväliseid organisatsioone alustama laialdast, tõsist ja objektiivset teavitamiskampaaniat, mille käigus teavitatakse kodanikke liidust ja selle eesmärkidest ning ühinemisega kaasnevatest kohustustest, nii et Rumeenia kodanikud teadvustaksid täiel määral oma valikut ja oleksid kaasatud käimasolevatesse ettevalmistustesse nii palju kui võimalik;

kutsub komisjoni samuti üles tagama selliste teabekampaaniate asjakohase rahastamise, millega parandatakse rahva teadlikkust Rumeenia (ja Bulgaaria) liitumisest;

25. rõhutab, et Rumeenia ühinemist liiduga ei tohiks vaadata kui eesmärki omaette, vaid kui võimalust aidata kaasa Euroopa integratsiooniprotsessile, mille eesmärgiks on edendada rahu ja Euroopa väärtusi ning luua ala, kus valitsevad solidaarsus ja õitseng, laiendades neid hüvesid kõikidele liikmesriikidele ja nende rahvastele;
26. kiidab heaks ühinemislepingu allkirjastamise aprillis 2005 ja avaldab heameelt kolmekümne viie Rumeenia parlamendi vaatleja saabumise üle;
27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, samuti liikmesriikide ja Rumeenia valitsustele ja parlamentidele.